

Edwin Rutten, jazzzanger en presentator 'Ome Willem nam kinderen ernstig'

Het leven van de artiest is vluchtig. Zo zijn ze Bekende Nederlanders, zo hoor je tijden niks van ze. Even geen hit of show en De Beroemdheid gaat schuil achter vergeten kleedkamerdeuren. Op Edwin Rutten staan geen schijnwerpers meer, los van een enkel optredentje in 'Het Klokhuis'. Rutten belandde ooit via de jazz in de hitparade en is voor altijd Ome Willem van de Fillem. Want de trek in het broodje poep blijft. Joepie-de-poe pie!

Door JAN VRIEND

Edwin Rutten blijft altijd een beetje Ome Willem. Dat loopje, dat toontje. Twee stappen, twee zinnen, en daar is Ome Willem weer. Het petje is niet eens nodig. In zijn keuken in Hilversum praat Edwin Rutten over die loopbaan die hem 'is overkomen'. Een jazzzanger die in zijn jeugd per ongeluk een hit scoorde. Een serieuze muzikant die het gezicht van een kinderprogramma werd. Met als gek gevolg dat deze uitstapjes hem bekender maakten dan zijn eigenlijke werk in de jazz. „Mijn norm is dat je alles mag aanpakken, als je maar voor de gaapgrens blijft.”

Hij was net twintig, in 1964. Een mooie jongen, zoals dat heet. Droeg de stoere shawls die toen zo in de mode waren. Indruk maken. Lekker in Amsterdam rondscoteren met zijn groene Lambretta. „Ik zag er geweldig gesoigneerd uit, hoor.”

Zijn foto's stonden in de Muziekparade, de Muziek Express en Tunes: dé bladen van die tijd. Edwin Rutten had zelfs een eigen fanclub die om de zoveel tijd het Edwin Journaal uitgaf. Alles stond erin: nieuwtjes over zijn leven, zijn studie psychologie, zijn scooter en zijn hits. Hits, jazeker. Want hij haalde twee keer serieus de Top Veertig,

in 1964. De liedjes 'Het spijt me' en 'Ik moet altijd weer opnieuw aan je denken' waren bewerkingen van Amerikaanse componist Burt Bacharach, waarbij Gerrit den Braber Nederlandse tekst had gemaakt. Dat de platenbonzen bij hem terecht kwamen, was geen toeval. Vanaf zijn zestiende had Edwin Rutten gezongen bij het Gold Coast Combo van zijn oude schoolmaatje Rogier van Otterloo. Ook trad hij als solist op bij het Metropole Orkest. En toen opeens in de Top Veertig. „Die wereld was me totaal onbekend. Het was natuurlijk de tijd van de Beatles en de Stones, maar dat hele popcircuit ging langs me heen.”

Toch kreeg het showvak de overhand. Op de valreep, bij het maken van zijn afstudeerscriptie, zette hij een punt achter de studie. De jazzwereld trok harder aan hem dan psychologenland. Hij won songfestivals in Polen en Oostenrijk, maakte platen en presenteerde jazzfestivals. Maar ook de weg naar Hilversum lokte. De naam van Edwin Rutten dook op als radiopresentator en -producer. Hij zat achter de microfoon bij de mediarubriek 'Ratelt', bij 'Filmblik' en had zijn eigen show 'Rutten Troef'. Tientallen programma's verder volgde 'De Film van Ome Willem', de VARA-kindershows die hem ruim vijftien jaar een bekende oom maakte. „Aart Staartjes kwam met het idee. Hij belde me en vroeg of ik wel eens wat met kinderen had gedaan. Ik zei dat ik er twee had, waarna hij kwam praten. Zo is Ome Willem geboren.”

„Een heerlijk programma was het. Ome Willem als de modale vader met zijn aangezette karaktertrekjes tegenover Teun, Toon en August die de mening van de kritische kinderen vertolkten. Was Ome Willem aardig, was hij héél erg aardig. En was hij vervelend, dan was hij ook strontvervelend. Die tegenstellingen maakten het altijd spannend.”

„De kracht van het programma was dat we de kinderen ernstig namen. Niks kinderachtig gedoe. Niks buigen naar beneden. Kinderen hebben er recht op dat je ze als volwaardig medemens beschouwt. Natuurlijk moest het allemaal luchtig en leuk zijn, maar er zat altijd een scheut educatie in de voetnoot. Ze staken er altijd wat van op. Ook oudere kinderen. Want de lol was dat we het programma maakten voor kinderen van vier tot zes jaar, terwijl uit de reacties bleek dat we een veel groter publiek bereikten.”

Geitenbreiers

'De Film van Ome Willem' werd uitgezonden van 1974 tot 1990. En nog steeds praat Rutten met heimwee over tijd van 'Luister even wat ik vraag, luister wat ik vraag vandaag', het lied waarin hij van zijn kijkers en zijn muzikale Geitenbreiers steevast wilde weten of ze een broodje poep lustten. Tweehonderd afleveringen lang wees hij een eindeloze rij kinderen ('Rakker, moet jij even plassen?') iedere keer weer geduldig de weg naar de wc. „Waarom we met Ome Willem moesten stoppen, is ons door de VARA-leiding nooit goed uitgelegd. Op die dingen krijg je in Hilversum nooit een goed antwoord. Maar het lag niet aan ons. Bij de makers was

nog lang geen sprake van metaalmoeheid.”

Rutten heeft nog steeds geen vast beroep. Maar nog altijd is er de jazz. Hij zingt, houdt workshops en presenteert festivals. Volgend jaar staat hij weer in Duitsland op het toneel om als verteller tekst en uitleg te geven bij concerten. Aan conservatoria geeft hij lessen jazzinterpretatie, hij deed mediatraining bij het NOB in Hilversum en presenteert congressen. Nog altijd is hij ook Bekende Nederlander.

„Denk ook niet dat ik mijn band met kindertelevisie kwijt ben. Ik zit in de kinderserie Het

Klokhuis. Heerlijk om te doen. Daar vind ik de sfeer terug uit de tijd van Ome Willem. Ook nu is Aart Staartjes weer de geestelijke vader van de uitzendingen. Maar graag zou ik ook weer een eigen kinderprogramma maken. Niet speciaal met Ome Willem, maar die opvattingen en die aanpak zou je zo weer kunnen toepassen.”

Hardop denkend loopt de ideeënman door de keuken. Bij iedere stap een nieuwe gedach-
tengolf. „Het liefste maak ik een kinderprogramma met muziek. Een concept waarbij al mijn kanten bij elkaar komen. Dus praten met kinderen, uitleggen en muziek maken. Iets speciaal voor jonge kinderen, want met muziek kun je niet vroeg genoeg beginnen. Eigenlijk zou je een rij stoelen met zwangere vrouwen op een rij moeten zetten en op die bolle buiken een concert loslaten. En daar een camera bovenop zetten. Zie je het voor je?”